

Težnja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta " 2.60
za četr let " 1.30

Naročnina se pošilja
upravnštvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 7 d h.

Rokopis se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natise enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 17.

V Mariboru, dne 27. aprila 1899.

Tečaj XXXIII.

Zakaj in kako se nam je treba zadružiti?

Uvod. V predzadnjem «Gosp.» je napisal vrlji g. Ivan Kač nekako potolažilo trgovcem zatrjujoč, da kmetiške zadruga, nikedar, nikoli, nikoder nemajo in ne smejo imeti namena, kupčevati z živili in drugo drobnino, da torej ne morejo in ne mislijo in ne smejo nikoli, nikjer škoditi niti naravnost, niti ovinkoma trgovcem. S tem zadnjim mnenjem se prav od srca soglašam tudi jaz; niti kmetiške zadruga niti nobene druge zadruže (organizacije) ne namerjajo biti v kvaru komurkoli; kvare ne namerjajo nikomur, ampak hočejo samo korist sebi in svojim. Rešiti se trudijo kmeta, obrtnika in delavca; in to se mora zgoditi, če bi prav imel pri tem kdorkoli slučajno kako škodo — in če prav bi bil morebiti ta slučajno oškodovani kak trgovec. Mi moramo skrbeti v prve vrsti, da se ohranijo naši nižji sloji in s tem narod naš. Če to izgubimo, je nam izgubljeno vse, a če to utrdimo in vzbolišamo, ostane nam kmet in obrtnik in delavec trden in odločen in naroden. In to se mora zgoditi — brez ozira na morebitne posamezne žrtve. Zato se ne morem skladati s prvim mnenjem g. J. Kača. Vem, da mnogokateremu, kateri ne pregleda sedanjega socijalnega stanja in gibanja, ne bode vse to ljubo; toda jaz imam navado, da rečem ledu led, a medu med, da govorim jasno in glasno, odkrito in očitno, zlasti če se gre za blaginjo ali pogubo milega nam naroda. Torej:

1) Vsaka kmetiška zadruga imej v svojih pravih tudi odstavek, da sme svojim udom prodajati tudi navadne trgovske reči. Govoreč o namenu, napiši na pr. tako-le: «Zadruga ima namen, vzbolišati razmere svojih udov v nravnem in gmotnem oziru s tem a) da oskrbuje svojim udom kolikor mogoče cenó gospodarske in gospodinjske potrebščine vsake vrste, zlasti živino, krmo, umetelni gnoj, semenje, kmečke stroje, oblačilno blago, živila, pijačo itd.; b) da skupno prodaja itd. Ta točka mora biti v pravih, sicer so nepopolna. Če je katere že ustanovljena zadruga nema, prisvoji si jo čim prej tem bolj! Oskrbeti se je treba za vse slučaje že naprej.

2) Nikjer na kmetih naj se ne snujejo nakupna društva. (Jaz imenujem nakupno društvo to, kar se zove navadno konsumno društvo; to ime nam je namreč tuje, drugega boljšega pa ne bi vedel kakor je nakupno društvo ali krajše morda: nakupstvo, zato ker je njegov glavni namen, ceno za svoje ude nakupovati. Dr. Krek, vprašan o tej besedi, je bil iste misli kakor jaz.) Na kmetih naj se ustanovi v vsakej večji občini kmetiško društvo ali kmetstvena zadruga (oboje pomenja isto), pa z onim pristavkom, ki sem ga gori napisal. Potem ima delovanje prosto na vse strani — delokrog neomejen.

3) Za delavsko ljudstvo se pa naj osnavljajo nakupna društva (konsumna društva), kjer to kaže korist ali celo potreba.

4) Nikar naj se radi tega ne vzburijo trgovci. Bilo bi to a) brezuspešno: zadruževanje se je začelo in tega gibanja ne ustavi nikdo več b) neumno: škodovali bi sami sebi, ker

bi ljud ogorčili zoper sebe; c) kvarljivo, če bi se res tudi moglo zaprečiti: brez zadružnosti naši nižji sloji v nepredolgem času poginejo in z njimi bi bil zatrt in uničen tudi naš narod. To je jasno vsakemu, kdor gleda in misli. Vendar se pa niti trgovcem ni treba bati zadruževanja; zakaj?

5) Nakupna društva naj se zasnávájo pametno: ne povsod, nego samo, kjer je prav in potrebno; in kmetiške zadruga naj se bavijo in se bodo bavile s prodajanjem navadnih potrebščin tudi samo razumno: kjer in kolikor zahtevajo razmere. Trgovci bodo poleg tega še vedno lahko shajali, če bodo pošteni in pametni. Tudi se bodo to zadružno gibanje razvijalo polagoma; sedanje trgovce — če bodo pametni in ne bodo z ustanavljanjem razsrdili ljudstva, kar bi bilo seveda v njih gotovo pogubo — sedanje trgovce pač to ne bode prehudo zadelo; če se bodo pa videlo, da jih ni toliko treba, bode pa njih naraščaj manjši: oprijeli se bodo ljudje rajši drugih, proizvodljivih stanov, kar bode, če se stvari tako razvijajo, vsem v korist in nikomur ne v kvaru.

S temi mojimi mislimi se strinjajo tudi prav mnogi neduhovniki, s katerimi sem se razgovarjal, ker razvidajo, da je to silno potrebno pri nas na Štajarskem v narodnem oziru; zakaj to je jedino orožje, s katerim se bodemo otresli narodnih nasprotnikov, katere mi živimo in bogatimo, oni pa nas zato zaslužujejo politično in narodno. Nič menj koristno je pa to v gospodarskem oziru tam, kjer je kak nepošten trgovec, ki prodaja slabovredno blago in predrago.

Listek.

Jeruzalemsko romanje.

(Piše prof. J. Zidanšek.)

11. Slovo od Afrike; prihod v sveto deželo; dva svetopisemskadogodka v Jafi in nevarno izkrcanje.

Dobro uro pred polnočjo odplovili smo iz Port Sajda proti severo-zahodu na našem parniku «Urano», ki nas je tam nekaj dni čakal. Oh, kako prijetno je zdaj bilo dihati sveži morski zrak po sitni afrikanski vročini in se hladiti na ladijinem krovu, prek kterega vedno prijeten vetrič pihlja; še enkrat ozrli smo se nazaj proti razsvetljenemu mestu in proti temni Afriki, potem pa srečno! in sicer najbrž na večno, ker ni verjetno, da bi mi se še kedaj prilika ponujala, drugokrat obiskati staroslavni Egipt.

Dasi smo bili vsled dolge vožnje po železnici zelo vturjeni in spehani, vendar nismo to noč skorej nič spali, ker navžiti smo se hoteli dobre morske sape in pa misel, da bomo čez nekaj ur že gledali sv. deželo, nam ni dala miru; pozno v noč smo ostali na krovu in veselo popevali in živahno kramljali; pravili smo si drug drugemu, da nas že od

mladih nog sem navdaja srčna želja, videti tiste sv. kraje, v kterih se je Zveličar naš narodil, kjer je živel in kjer je silovite smrti umrl. Že kot otroku so mi bila dobro znana mesta Betlehem, Nazaret in Jeruzalem, preden sem še sploh kakšno mesto na pr. Celje videl; v živi otroški domišljiji sem se pridružil belehemskim pastircem in smo šli Božje dete moliti; ali sem trkal na vrata sv. hišice v Nazaretu in popraševal, ali je ljubi Jezusek doma; ali pa sem hitel na hrib Morija v Jeruzalemu gledat v tempel, če so tam ministranti tudi tako lepo oblečeni kakor pri nas in pa: kakšen je le neki veliki duhovnik in kako se obnaša; pač srečna mladost, ki živo in lepo slika in sanja!

In zdaj? še nekaj ur in naše otroške sanje bodo se izpolnile: stopili bodemo na sv. deželo in obiskali tista mesta, kojih imena smo že od svoje mladosti poznali in jih z veliko spoštljivostjo sto in stokrat izgovarjali. Skorej se nam to neverjetno zdi in čudno da smo ravno mi tako srečni: mnogo je po svetu ljudi, ki bi bolj kakor jaz vredni bili hoditi po tej sv. zemlji, ktero je Kristus Bog posvetil s svojimi stopinjami; koliko jih je, ki bi z večjo pobožnostjo in ponižnostjo obiskali te sv. kraje; in gotovo veliko je duhovnikov, ki bi vse to, kar bi tam videli, bolje vporabili v svojo korist in v prid svojih

vernih; zato, zahvaljujem Te večni Bog za to posebno milost!

Neka podoba v zgodbah sv. pisma mi je že v mladih letih posebno vgajala, dasi je nikakor nisem razumel; namreč tista čudna prikazen o čistih in nečistih živalih, koje je sv. Peter gledal v mestu Jope (dandanes Jafa) na plani hišini strehi Simeona strojarja ali krznarja. Pa čuden slučaj: ravno tisti dan, ko smo se v Jafu pripeljali, imeli smo mi duhovniki v svojih dnevni molitvah (ali v brevirju) za berilo odkazano to zgodbo o Petrovi prikazni; zato bo menda najbolje, da Vam jo popišem z besedami sv. pisma. V Djanju apost. 10, 9—16 beremo: «Drugi dan pa, . . . je Peter šel vrh hiše, da bi molil, okoli šeste ure. In ko je bil lačen, je hotel jesti. Ko so mu pa pripravljali, se je bil zamaknil; in je videl odprto nebo, in doli priti nekako posodo, kakor velik prt, ki se je za četver vogle spuščal z neba na zemljo, v kterem so bile vse čveteronogate in lažeče živali zemlje in ptice neba. In prišel je glas do njega. «Vstani Peter! zakolji in jej.» Peter pa je rekel: «Tega ne, Gospod! ker nisem še nikoli nič nagnjusnega in nečistega jedel». In glas mu zopet v drugič reče: «Kar je Bog očistil, ti nagnjusno ne imenuj.» To se je pa trikrat zgodilo; in zdajci je bila posoda nazaj vzeta v nebo. Hotel je Bog s to prikaznijo

Završujem uvod s temi mislimi;

I. Zadruga (organizacija) nam je nujno potrebna, a združujmo se previdno in razumno, oziraje se na različne razmere raznih krajev.

II. Posamične zadruge naj se spet mej soboj združijo in zvežejo. Kje bi bilo središče tej zavezi? Ali bi se naj združile štajarske mej soboj ali bi se zjedini s kranjskimi Slovenci? Jaz nasvetavam odločno, da se naj združijo vse kmetiške zadruge na Slovenskem skupno v jedno samo nadzadrugo s sedežem v Ljubljani; to predlagam zato: 1) ker je to za narodnost našo bolje — imeli bi s tem nekako gospodarski združeno Slovenijo; tudi bi nas, če se ustanove prisilne zadruge, ne mogli potem z lepa več vezati in kovati z gorenještajarskimi zadrugami v skupno štajarsko zadrugo, ki bi bila našej narodnosti v veliko zgubo. 2) ker so na Kranjskem v združnosti že precej močni: imajo svojo «Gospodarsko zvezo,» in ta zveza ima že pripomočkov, a) da pomaga ustanavljati nove zadruge in to tudi z veseljem stori; b) ima moči in sredstev, da brani z njo zvezane zadruge, če jej oblastvo ali kdorkoli dela sitnosti, če jo «sikanirajo,» če pridejo tožbe in razne druge neprilike in spletke. S kratka: ona zastopa lahko svoje pridružene zadruge v vseh potrebnih rečeh. Tudi pri ustanavljanju: Če hočete kje zasnovati kmetiško zadrugo, pišite kar «Gospodarski zvezi» v Ljubljano; ona vam dopslje pravila, pošlje vam vse potrebne knjige in vam dá tudi navodilo za knjigovodbo. J. M. Kržišnik.

Deželni zbor.

Gradec, 19. aprila.

V seji 15. aprila se je pritoževal poslanec Wagner, nemške konservativne stranke, nad počenjanjem liberalne večine deželnega zbora, ki ni hotela poslanca Hagenhoferja izvoliti v narodno-gospodarski odsek. Tako počenjanje se sodi samo po sebi. Predlagal pa je, naj bodo seje gospodarskega odseka, ki ima poročati o vstanovitvi deželne hipotečne banke, javne. Ta predlog se je sprejel.

Poslanec Ornik se je pritoževal, da se vsled nove pogodbe z Ogrji godijo Štajarcem velike krivice. Do zdaj so Ogrji prinašali v naše kraje na prodaj svoje pridelke ter so potem kupovali tukaj razne stvari. To mora zdaj prenehati. Odurno ravnajo ogerski finančarji z ženami in dekletki ob preiskavi na meji. Predlaga, naj se vpelja carina na vse ogerske pridelke in naj se preštejejo vsi pridelki in vse blago, ki se prevažajo iz Ogrske

Petru reči: Ne delaj nikakega razločka med Judi in pagani, ko jih vsprejemaš v krščansko cerkev, ker poglobitno je le to, da človek veruje v Kristusa in se da krstiti, vse druge zemeljske razmere in razlike so v krščanstvu brez pomena. In res; že par dni pozneje je sv. Peter brez pomisleka vsprejel v krščansko cerkev prvega pogana, rimskega stotnika Kornelija in vse njegove domače, ko je videl, da jih je že Bog sam krstil s podeljenjem sv. Duha.

Še neka druga mična prigodba pripetila se je v tem mestu Jafi, kojemu smo se na morju vedno bolj in bolj bližali in že od daleč gledali z daljnogledom; sv. Lukež pripoveduje jo tako-le: «V Jopah pa je bila neka učenka (Kristusove vere) Tabita po imenu, kar se prestavljeno pravi Dorka. Ta je bila polna dobrih del, in miloščin, ki jih je delila. Prigodilo se je pa tiste dni, da je zbolela in umrla. Ko so jo bili umili, so jo položili v zgornjo hišo. Ker je pa Lida blizu Jop in so učenci slišali, da je Peter tam, so poslali dva moža k njemu, ter ga prosili: «Nikar ne odlašaj k nam priti!» Peter pa je vstal in šel z njima. In ko je bil prišel, so ga peljali v zgornjo hišo in ostopile so ga vse vdove, so jokale in mu kazale suknje in oblačila, ktera jim je Dorka naredila. Peter pa, ko je vse izgnal, je pokleknil in molil; in se je obrnil

k nam. Ta predlog se je izročil gospodarskemu odseku.

Dr. Dečko in tovariši predlagajo vstanovitev meščanske šole s slovenskim podučenim jezikom v Št. Juriju ob južni železnici. Isti poslanci interpelirajo vlado radi cestnih razmer pri Celji.

V seji 18. aprila je popisoval konservativni poslanec Hagenhofer propad kmetškega stanu ter predlagal, naj se mu pomaga s tem, da se podpirajo gospodarske zadruge. Naj se nastavi potovalni učitelj, ki bo ljudstvo v vstanovitvah teh zadrug podučeval in naj se v ta namen dovoli deželnemu odboru svota s 5000 gld. Predlog se je izročil deželno-kulturnemu odseku v presojo.

V seji 19. aprila sta vtmelejevala poslanca Rokitsky in konservativce Wagner svoja zlo enaka predloga, naj se skrči šletna služba pri vojaki na 2 leti in naj se vpeljuje razne ugodnosti pri vojaški službi.

Predlog dežel. odbora, da se postava o ribarstvu predloži deželno-kulturnemu odseku, se je sprejel.

Daljša debata se je pričela pri točki o podporah za ceste. Zastran ceste iz Luč v Solčavo je očital deželni kulturni odsek okraju Gornjigrad in občinama Luče in Solčava nemarnost, češ, da so zakrivilo tako žalostni stan, v katerem se nahaja ravno zdaj ta cesta. Proti temu očitaniu se je uprl poslanec Žičkar ter na podlagi podatkov dokazal, da je ta cesta v slabem stanu le zavoljo tega, ker je bila slabo zidana. Zidal jo je pa nek Zoler iz deželnega železničnega urada. Posl. Žičkar zavrača toraj ta napad nemarnosti in trdi, da so nemarnost zakrivilo druge osebe, ne pa občine in okraj.

Gospod dr. Jurtela poroča o regulaciji Pesnice in Drave. Grof Lamberg o popravu potoka Kainach.

Slovanski jug.

Tudi nemški časniki so začeli pripoznavati, da avstrijska vlada popolnoma krivo presoja južnoavstrijske dežele. Opira se na italijanski in nemški narod, a slovanskega zatira. Kako nezanesljivi Avstrijci so Nemci, nam je znano. Nič boljši niso Italijani. Tržaški župan se je obrnil do predsednika italijanske zbornice ter ga prosil pomoči proti nameravanemu hrvatskem gimnaziju v Pazinu. Avstrijski župani se obračajo v Italijo! Tam iščejo pomoči! To bi vendar moralo vladi odpreti oči, da začne podpirati zveste slovanske južne narode.

proti mrliču in je rekel: Tabita vstani! Ona pa je odprla svoje oči in ko je Petra ugledala, se je usedla. Podal ji je pa roko in jo je vzdignil. In je poklical svete (t. j. kristjane) in vdove in jo je pokazal živo. Razglasilo se je pa po vseh Jopah in veliko jih je verovalo v Gospoda. Prigodilo se je pa, da se je veliko dni mudil v Jopah pri nekem Simonu, strojarju. (Dj. ap. 9, 36—43.)

Tukaj se je tudi to prigodilo, kar nam pripoveduje sv. pismo o preroku Joni, da se je namreč na barko vsedel in hotel pred Gospodom bežati, ker mu ni bilo mar iti v daljno mesto Ninive tamošnjim prebivalcem pokoro oznanjat; znano je, na kak čuden način ga je Bog zavrnil in nazaj spravil.

Ko je začel svitati dan 23. aprila, so se že razločno videli bregovi palestinske dežele; zato smo si v naglici svoje potrebne reči v red spravili in nestrpnost čakali, da bi že kmalu stopili na sveta tla in jih poljubili; toda le počasi; to ne gre tako naglo, kakor meni neizkušen Evropejec. Ali ste že brali ali slišali kedaj, da čaka tukaj v Jopah jeruzalemskega romarja največja nevarnost? in zakaj pa? — Ker je zelo težavno ali včasih nemogoče na suho zemljo priti; prvič je morje tukaj po navadi burno in valovito; drugič ni nikakega pristanišča, kjer bi imele ladije trdno stališče

Slovenci na Primorskem.

Na primorskem imajo tri deželne zbore: istrskege, tržaškega in goriškega. V vsakem zboru imajo Italijani večino ter jo tudi pridno izrabljajo. Za slovansko ljudstvo nočejo ničesar koristnega storiti in slovanske poslance večkrat prav pobalinsko surovo napadajo. Slovanski poslanci vsled tega ne obiskujejo na Primorskem nobenega zbora več. Sedaj bo vlada morala poseči vmes, kajti tega vendar ne bo trpela, da le Italijani odločujejo o občevažnih rečeh v onih deželah, kjer je večina slovanska, a so le krivični volilni redi omogočili italijanskim poslancem večino v različnih zborih.

Italijanski deželnovladni oddelek.

Na Tirolskem so Italijani istotako v manjšini kakor na Štajarskem Slovenci. Italijani zaradi tega zahtevajo za svoj del dežele posebno upravo. Nemci so se dolgo ustavljali, sedaj pa so vendarle začeli postavljati mehkeji in pripravljeni so privoliti v nekatere italijanske zahteve. Tudi na Štajarskem zahteva posebno naš list in naši mnogobrojni prijatelji, da se ločimo od Nemcev in sami upravljamo slovenski del dežele. Toda naši poslanci se malo zmenijo za to zahtevo. Zato homo morali še naprej delati roboto, dokler se vremena ne zjasnijo. In da se čim prej zjasnijo, ne bomo mirovali dokazovati, kako krivično ravnajo štajarski Nemci s Spodnjim Štajarjem. «Proč od Gradca» ne kličemo samo, kakor je pred kratkim omenil nek mariborski list, da bi opozarjali Nemce na krivice, ki se nam godijo, ampak ta klic je resen in zahteva v njem izražena se mora uresničiti. Prej ne bo miru!

Rusije se bojijo.

Predkratkim je bil dunajski župan doktor Lueger v Rimu pri sv. očetu. Potoval je po Italiji, da si nekoliko odpočije od naporega dela. Toda avstrijski Prusaki pravijo, da to ni res, in da je imel njegov obisk pri papežu važen političen namen. Vedo namreč, da sta papež in njegov tajnik Rampolla velika prijatelja Slovanov in tudi Rusije. Zato mislijo, da kdor hodi v Rim, isti si hodi tje po ljubezen za zvezo Avstrije z Rusijo in Francijo. Bog dal, da bi se te ljubezni napili kmalu vsi avstrijski politiki. Kadar bo zveza z Nemčijo pretrgana, bodo naši nemški kričaci morali utihniti, ker potem ne bodo smeli govoriti več o prijateljski zvezni državi, in narodnostni mir se bo kmalu vrnil v avstr. dežele.

in varno zavetje; Turek je pa prelen in preubog, kakor da bi si kaj takega hotel in mogel pripraviti; in tretjič, kar je najnevarniše, obdano je mesto na morski strani z mogočno kamenito ograjo t. j. v polkrogu strlijo iz morja strašne skale ali pečine po 3, 4 m. druga od druge in ne pripustijo, da bi se kaka ladija mestu približala. Zato se je že večkrat zgodilo, da so se pripeljale romarske ladije, ki so se morale brezvspešno po istem potu domu vrniti; pred dvema letoma čakali sta dve francoski ladiji s tisoč romarji več dni pred Jafo, da bi se morje pomirilo in bi se potem izkrcanje lahko vršilo; pa vse čakanje je bilo zastoj; žalostni so se povrnili v svojo domovino; tem se je torej tako godilo, kakor Mojzesu, ki je sicer od daleč, z gore Nebo smel gledati sv. deželo, pa stopiti na njo ni smel: časna kazen za njegov dvom, za mal greh. — Videli smo tudi mi, kakih tristo korakov od suhe zemlje pri Jafi moleti iz morja dva črna železna dimnika; oj, kdo pa je tako neroden, vprašate, da gre dimnike na vodo staviti? Le poslušajte: velik ruski parnik je prišel preblizu in zadel na skrito morsko skalovje; v kratkem se je potopil z mnogimi romarji vred. Zato pomenja pri nekterih Nemcih pregovor: v Jafo potovati, toliko kakor potovati v kraje, kjer človeka gotova smrt čaka.

Zaroka črnogorskega prestolonaslednika Danila.

Dalmatinski list »Jedinstvo« ni vesel zaroke črnogorskega prestolonaslednika Danila z nemško princezino Juto, hčerjo velikega vojvode meklenburško-strelškega. Največ zla je došlo Balkanu od tuje ženske roke. Za Hohencolerci, Koburžani, Batenberžani še zdaj — Meklenburžani! Da je meklenburška Juta v Petrogradu, bi mogla postati čisto ruska Feodorovna, ali na Cetinju težko postane kdaj Črnogorka. Proslota nam dokazuje, da ni balkanskim državam nič bolj nevarnega od »tuje gospode«.

Dopisi.

Izpod Radla. (Marenberska posojilnica.) Premeščenje marenberskega notarja M. Kocbeka v Konjice je nekaterim — ne vsem — marenberskim velenemcem napravilo nekako veselje in začelo se je marsikaj govoriti o tukajšnji posojilnici. Med drugim tudi, da bode baje ista zdaj izginila. Toda vrli slovenski možje, ne bojte se takega praznega strašila, na tako kvantanje se ne ozirajte, to puhlo govorčenje ni več vredno nego lanski sneg. Akoravno smo bili zelo iznenadjeni in presenečeni vsi tukajšnji Slovenci, slišavši, da nas blagi g. notar Martin Kocbek zapusti, vendar tudi to vemo, da on posojilnice ne bo odnesel. Kakor je bila dozdej, tako bo tudi ostala. Gospodu notarju pa želimo na prihodnjem mestu več radosti in veselja, kakor ga je našel tukaj v Marenbergu. Mnogo koristnega je storil tukaj med nami za naš mili narod, kar bo vedno zapisano v zgodovini dravske doline. Z njegovim prihodom v Marenberg se je ustanovila posojilnica, najimunitnejša podlaga k razvitku raznih naprav, ki branijo Nemcem zidati most od Radla na Veliko Kapo čez Pohorje proti Adriji. S pomočjo posojilnice se je kupila hiša, v kateri imajo zdaj Slovenci svojo gostilno in kjer se tudi dobro in izvrstno razvija konzumno društvo. Kar pa je največje vrednosti, kupila se je malo pred odhodom g. notarja grajščina na Muti za slovensko-nemško ali utrakvistično šolo, da se bo rešilo slovenskih otrok, kolikor se da. Naj spremlja sreča vrlega narodnjaka mnoga leta v lepih Konjicah!

Iz celjske okolice. (Po zmagi v Veliki Pirešici.) V številki 12. »Slov. Gosp.« se je poročalo, da je pri občinskih volitvah 16. in 17. marca t. l. sijajno prodrla krščansko-narodna stranka, posilinemška popolnoma

pogorela. Priljubljeni nam »Slov. Gospodar«, naznani se vsem Slovincem, da so pri omenjeni volitvi vrgli krščanski narodnjaki vse pristaše Vrvegove stranke v vseh treh razredih tako imenitno, kakor še do zdaj nikdar ne; pomnili si bodo vse žive dni. Za red in mir sta skrbela dva orožnika iz Žalca, da naši posilinemci po izgledu celjskih bratcev, niso mogli rogoviliti ter krščansko narodnih volilcev s svojimi grdimi jeziki napadati ali pa celo redno volitev motiti. In peklo jih je, da so si pošteni Slovenci le za nemirneže in neke dobro znane suroveže preskrbeli orožnikov! Kar od jeze so se penili, slutivši svoj polom, ter se na tihem kje za plotom ali hišnim voglom smrtnobledi pogovarjali rekoč: »hudič, hudič, smo že »weg!«

Pač zares, »weg!« so, kajti značajni Slovenci so vse pristaše Vrvegove stranke iz poprejšnjega občinskega zastopa izbacili ter dali občinskemu odboru novo, narodno lice.

Med pogorelci je seveda tudi poprejšnji župan Franc Rehar, veliki Nemeč in znani prijatelj vseh posilinemcev; gotovo ga zdaj omiljujejo, ker je s svojimi starimi tovariši popolnoma propadel ter občinske vaje tudi za zmirom izgubil. Želeli so si novih volitev, dobili so jih, dobili pa tudi po hrbtu, da ne bodo nikdar pozabili!

Novoizvoljeni odborniki v III. razr. so pa sledeči gospodje: J. Kunej, F. Roblek, J. Voh, I. Tržan, B. Krajnc, M. Ocvirk, J. Pernovšek, J. Polak. Namestniki: F. Uranjek, J. Veber, M. Novak, J. Antloga. V II. razredu J. Košar, F. Tkavc, J. Cvikl, V. Verdev, M. Hriberšak, Gregor Lipovšek, Jernej Stefančič, A. Rančigaj. Namestniki: S. Kos, B. Pečnik, M. Toman, J. Pernovšek. V I. razredu M. Rotnik, M. Lednik, T. Kos, A. Podpečan, Fr. Vernev, Fr. Veršnik, P. Toman, M. Semečnik, Namestniki: M. Šuperger, J. Sredensek, J. Doler, A. Knez.

Ob enem se tudi naznanja, da se je spštovani kmet Jernej Štefančič 5. aprila soglasno županom izvolil in še isti dan vsprejel od navzočega c. kr. volilnega komisarja občinsko predstojništvo. Novi župan je mož mirnega značaja ter poštenega in narodnega srca in kar je pa največ vredno, tudi veren katoličan. Da je novi občinski zastop v dobre roke prišel, sta mu najzanesljivša poroka č. g. župnika iz Zgornje Ponikve in Galicije z vrlim narodnjakom g. F. Roblekom, veleposestnikom iz Žalca, kateri bodo v zvezi s svojimi, krščansko-narodnimi tovariši, njim od volilcev dano zaupanje v popolni meri opravičili v blagor občine ter v čast Slovincem.

val čolnič, ga verže ob skalo in zdrobi ali vsaj tako nagne, da vsi popadajo v morje; predlanskim (1897) sta se dva oo. franciskana na tem mestu potopila in v zimi istega leta je neka Avstrijanka ravno tam zgubila dvoje svojih otrok, ker vseh 13 oseb je bilo iz čolna vrglo; odrasčeni so na breg splavali in se rešili, otroci so se pa potopili. — Prerok Jonas se je pa tu tako varno vozil — v ribjem trebuhu; ako bi jaz bil zagledal kako veliko ribo, bil bi jo tudi rajši naprosil, da bi me — ne požrla, (to bi bilo preveč), ampak na svoj hrbet vzela in do suhe zemlje ponesla; rad bi ji bil za to prijaznost dal kak — bakšiš!

Poslanci smrti.

(Poslovenila Katarina Čretnik.)

Pred davnim časom je potoval nek velikan po široki cesti; kar mu pride nenadoma nek popolnoma tuj človek nasproti in pravi: »Stoj, nobene stopinje dalje!«

«Kaj?» vpraša velikan, »ti malenkost, ki te lahko zdrobim z eno roko, ti hočeš meni pot ustaviti? kdo si ti, ki se predrzneš tako ošabno govoriti?«

«Jaz sem smrt,» odgovori mu; »meni se ne more ustavljati nikdo in tudi če si trden in močan, se moraš mojemu povelju pokoriti.«

Iz Rima. V nedeljo dne 16. t. m. je bil sv. oče v cerkvi sv. Petra navzoč pri sv. maši. Ker so razni framasonski listi prinašali lažnjiva poročila o shujšanju njegove bolezni, se je hotel enkrat ljudstvu pokazati v dokaz, da ni tako slab. 50.000 vstopnic se je pri tej priliki izdalo. Cerkev je bila natlačeno polna, ker je bil velik del za ljudstvo nepristopen. Slovesnost je bila napovedana za deseto uro. Vse je željno pričakovalo videti devetdesetletnega sv. očeta. Kolikorkrat se je odgrnilo zagrinjalo, odkoder so imeli prinesiti sv. očeta, vsakokrat je zagnala željna množica velikanski hrup misleča, zdaj in zdaj zagledati papeža. A še le ob pol enajstih se razstavijo papeževi vojaki, potem pridejo kardinali in drugi cerkveni dostojanstveniki in proti tričetrt na jednajst se zagrinjalo odstrani in sv. oče se prikaže željno pričakujoči množici. Navdušenja, ki je spremljalo sv. očeta, blagoslavljaljočega na desno in levo, mi ni mogoče popisati. Kakor iz enega grla ga pozdravijo množice z veselim klicem: »Živel papež, kralj rimski, živel naš pastir!« Slovesna sv. maša je trajala do polu jedne, potem je podelil sv. oče slovesno blagoslov izpred altolja sv. apostolov. V Vatikan se vračajočemu so doneli še gromovitejši slavaklici nasproti. Predno ga odnesejo izpred množice in zagrnejo zastor, se še enkrat veselo, navdušeno in gibčno ozre po pozdravljajoči množici. Marsikteremu se je izpolnila zadnja nedeljo najprisrčnejša želja, videti sv. očeta. Mnogo jih je čakalo na to priliko že nad 2 meseca.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

(Mil. knez in škof) bodo v nedeljo dne 30. aprila otvorili razstavo cerkvene oprave v bogoslovnici. — Prihodnjo nedeljo dne 7. maja bodo v stolnici blagoslovili krasno šolsko zastavo tukajšnjega učiteljskega, ki jo daroval vlč. g. profesor Fr. Janežič v spomin svojega mnogoletnega delovanja na tem zavodu.

(Spremembe na tukajšnji gimnaziji.) Dr. Peter Stornik se je preselil v Gradec ter prevzel preteklo soboto posle šolskega nadzornika za štajarske in koroške srednje šole. Službo ravnatelja na tukaj. gimnaziji opravlja začasno starosta profsorskega osebja gospod profesor Ivan Majciger.

(Imenovanje.) Finančni minister dr. Kaizl je imenoval davkarje Fr. Jeršeta, A. Spotka in S. Kocbeka naddavkarjem v službenem

Velikan se začne jeziti in s smrtjo prepirati; trajal je precej dolg in hud boj, naposled zmaga velikan, ko vdari smrt s pestjo tako močno, da obleži za kamenom. Velikan gre svojo pot naprej, in smrt leži tukaj brez moči, ter ne more nikamor.

«Kaj bode iz tega?» misli si, «ako za vedno tukaj obležim? Umrl ne bo nihče več na svetu in ljudi bode kmalu toliko, da ne bode mogel niti drug poleg drugega stati.»

Med tem pride mlad fant po cesti, zdrav in vesel, poje si pesmico in se ozira semtertja. Ko zagleda onemoglega človeka ob cesti ležati, gre prijazno k njemu, ga vzdigne in mu da iz steklenice, ki jo je imel pri sebi, nekoliko okrepčilne pijače in počaka tako dolgo, da se okrepi.

«Ali veš,» vpraša ga tujec, ko nekoliko oživi, «kdo da sem jaz in komu si zopet pomagal na noge?»

«Ne,» odgovori mladenič, «ne poznam te.»

«Smrt sem,» nadaljuje zopet, «ne prizanesem nobenemu človeku in tudi s teboj ne morem narediti izjeme; da pa spoznaš mojo hvaležnost, ti obljubim, da ne pridem po te kar tako, da bi ne bil pripravljen, ampak pošljem ti prej svoje poslance, ki ti bodo naznanili, da sem že blizu, in potem pridem še le jaz po te in te ločim od tega sveta.»

okrožju finančnega deželnega ravnateljstva v Gradcu. C. kr. namestnik stajarski je imenoval namestniškega uradnika Antona Bervarja in orožniškega stražmojstra Antona Ivanetiča okrajnim tajnikom.

(Zgodnja strela.) Iz Kozjega: V sredo dne 12. aprila kmalu po 6. uri zjutraj zgodila bi se bila na Prevorji lahko velika nesreča. Bilo je slabo deževno vreme in dišalo je navzlic spomladanskemu času po snegu. Nenadoma se zablistne in to samo enkrat in trešči v župnišče na Prevorji. Žica na strelovodu dotikala se je strehe in iskra šinila je v farovž in poškodovala zidovje. Velika sreča, da nikogar ni ubila. Treska in hudega vremena, reši nas o Gospod!

(Katoliški krčmar?) Iz Marenberga nam pišejo: Pretekli teden je prišel nek luteranski pridigar v Marenberg, da je pripovedoval o krivi Lutrovi veri. Poslušati so ga prihitali ne samo nekateri Marenberžani, ampak tudi nekatera gospoda iz Slovenjega Gradca in Mute, izključno ljudje, ki imajo malo dela a mnogo prostega časa. Zborovanje je bilo v Germutovi «Tulčevi» gostilni. Osupnilo nas je vse dobromisleče Marenberžane in vse ljudstvo okoli trga, da mladi Germut, sin vrlega, poštenega katoličana in Slovenca, kakoršen je še sedaj njegov oče, odpira prostore svoje hiše krivi Lutrovi veri. Ali hoče Germut postati luteranski krčmar? Ali pa bo potem še nadalje vrlo katoliško ljudstvo rado zahajalo k njemu? Dvomimo. Zato pamet, pamet, mladi gospod!

(Ustanovni shod) celjskega podpornega društva v Marnbergu se je vršil dne 23. aprila nepričakovano veličastno. Prostori narodne gostilne pri Stari pošti v Marnbergu so bili napolnjeni delavcev. Ob 5. uri popoldne otvoril pooblaščenec delavskega podpornega društva v Celji gosp. Andrej Keček zborovanje ter pozdravi navzoče. Navdušenje delavcev nepopisljivo. Voli se začasni predsednik g. Egidij Cigler. Preberejo in razložijo se pravila v slovenskem in nemškem jeziku. Z velikim zanimanjem poslušali so zavedni delavci pojasnila ter jih navdušeno odobravali. Potem se je volil odbor, kojega priobčimo med društvenimi zadevami. Po volitvi odbora so se sprejemali udje. In glej! precej prvi dan je pristopilo uže 91 udov. Bog blagoslovi novo podružnico!

(Vesela zmaga.) Za nedeljo 23. aprila ob 10. uri, torej ravno ob času, ko se je začelo pozno sv. opravilo, razpisal je stari kozjanski župan novo volitev župana in svetovalcev. Mimogrede bodi omenjeno, da se

«Dobro,» pravi mladenič, «zdaj sem pa brez skrbi. Dokler ne pridejo, tako dolgo sem varen pred teboj.» Potem gre dalje, bil je prav vesel in živel brezskrbno. Pa mladost in zdravje ne trpita dolgo; pride težavna starost in različne bolezni nad njega. «Umrli pa še ne bom,» dejal je; «ker smrt mi še ni poslala nijednega svojih poslancev, ti žalostni časi bolezni bodo že minuli.»

In res se ozdravi, začne zopet veselo živeti, kar ga prime nekega dne nekdo za ramo, ozre se in oj, groza! — smrt mu stoji za hrbtom in pravi:

«Ubogaj me, ura tvoje ločitve je prišla!»

«Kaj?» vpraša ves začuden, «hočeš svojo obljubo prelomiti? Kaj mi nisi obljubila, da mi bodeš prej ko sama prideš po me, svoje poslance poslala, ki mi bodo naznanili tvoj prihod? Jaz nisem nobenega videl.»

«Molči!» odvrne mu smrt; «kaj ti nisem poslala enega poslanca za drugim? Ali te ni mrzlica tresla po vseh tvojih udih in te celo vrgla na tla? Te ni glava bolela? Te ni trgalo po vseh tvojih udih? Ti ni šumelo po ušesih? Kaj te niso zobje boleli? Se ti ni stemnilo pred očmi? In vse to, ali te ni moj brat spanje vsaki večer na me spominjal? Nisi ležal, kot bil bi že mrtev?»

Človek se ni mogel ustavljati dalje in kaj si hoče, moral je oditi s smrtjo ter se ločiti od tega sveta.

nasprotniki niso upali pritožiti zoper volitev odbora, ki se je vršila dne 20. marca, ker se je marsikaj izvedlo, kako so si pridobili ona pooblastila od vseh štirih vetrov. Izvedeti, kedo bo župan, nas je silno zanimalo. Z absolutno večino glasov bil je županom izvoljen vrli koroški Slovenec, mož jeklenega značaja, tukajšni trgovec g. Ivan Elsbacher. Svetovalci so pa sledeči gospodje, sami naše gore listi: Anton Vertovšek, Miha Horvat, Miha Volavšek in Franc Guček. Nasprotniki, brezobzirni kakor povsod, openašajo nam spletke in nas glodajo in brijejo s strupenimi jeziki. Mi pa se ne vstrašimo! Slava zavednim volilcem.

(Nekaj o g. Zoffu.) Gospodu Zoffu postane neki vsakokrat tesno pri srcu, kadar zagleda svoje ime v našem listu. Toda mi mu ne moremo pomagati, ako ima v svojem poslovanju tako nesrečno roko, da časnikarji kot varuhi obnega blagora in presojevalci javnega življenja, ne morejo molčati. Gospod Zoff je vodja okraj glavarstva in kot tak ima gotovo pravico, napovedati za Šoštanj uradne dneve, kadar hoče. Toda gsp. Zoff bi moral biti tudi toliko človekoljuben, da bi šel ljudstvu na roko, kolikor mogoče. Prej so bili v Šoštanju uradni dnevi vsako zadnjo sredo v mesecu. Gospod Zoff pa jih sedaj napoveduje, kadar se mu poljubi. Seveda kateri so povabljeni, pridejo takrat, a marsikateri bi rad nepovabljen govoril z vodjo, pa ne ve, kdaj je uradni dan. Ne preostaja mu drugega, nego dolga s stroški opremljena pot v Slovenj Gradec. Naši poslanci bodo vendarle morali na pristojnem mestu vprašati, ali bi se g. Zoff ne dal boljše uporabiti nego kot vodja okrajnih glavarstev.

(Prebrisan Nemeč.) Nek graški Nemeč je prišel pred nekaterimi meseci v Celje, se izdal za bogatega špekulanta ter začel kupovati razna posestva. Ob enem pa je kupljena posestva razprodajal in denar pridno shranjeval. Predno so se prodajalci zavedli, «prihranil» si je bil zvit Nemeč že nad 10.000 gld. Sedaj pa se je odkrilo, da o bogastvu tega človeka ni govora, ampak da si je na tak način hotel bogastvo šele pridobiti. Djali so ga pod ključ; a kaj — ker pridobljenih tisočakov ni pod ključem!

(V Kozjem) ne spimo. Kozjanski nemškorčki si veselo pripovedujejo med seboj, da je «Gospodarjev» dopisnik iz Kozjega trdno zadremal. Evo me, g. urednik, v dokaz, da je veselje nemškorčkov prerano! Pripovedovati Vam hočem, kako sliko ima Kozje zadnje dni. Slovenci ponosno in samozavestno hodijo po trgu, kajti trg je sedaj slovenski in županuje mu Slovenec. Nemškorčki pa klaverno in medlo kakor jesenske muhe obletavajo po trških ulicah. Glavo nagnjeno, obraz teman, koraki počasni, ah, pozna se jim, da so jih zadnji dogodki globoko pretresli. To je namreč najnovjša slika slovenskega kozjanskega trga. Kaj ne, g. urednik, da isti gotovo ne spi ali dremlje, ki zna Kozje tako istinito naslikati?

(Oproščeni.) Poročali smo svojedobno o surovih napadih, katerim so bili lansko leto meseca avgusta izpostavljeni udeležniki pevske slavnosti v Celju. Celjski Nemci so takrat obmetavali slovenske goste s kamni in z gnjilimi jajci in jih polivali z različnimi tekočinami, tudi s petrolejem. Orožniki so nekatere napadovalce kar pri priči zgrabili in zaprli. Stvar je prišla pred kratkim pred sodišče. Deset Nemcev je bilo obtoženih zaradi hudodelstva javnega nasilstva. Orožniki so izpovedali za obtožence jako obtežljivo, a sodišče je vseh deset nemških obtožencev — oprostilo. — O tej zadevi še nam piše prijatelj: Obtoženci so vedeli, da bodo oproščeni; kajti imeli so že pred obravnavo tiskane listke, ki so oznanjali njih oprostitve. Državni pravdnik je vložil pritožbo na višje mesto zoper oprostilno rzsodbo. Radovedni smo, kako bodo graški sodniki sodili o počenjanju Oečhsa in tovarišev.

(Naš deželni zbor.) Jutri bo v našem deželnem zboru bržčas velika praska, kajti Nemci se bodo pritoževali nad § 14., s kojim

sedaj ministerstvo vlada, ker državni zbor ničesar ne stori. Tudi naši poslanci, kakor slišimo, ne bodo ostali Nemcem ob tej priliki nobene besede dolžni. Naj žarko solijo!

(Smodnik) za streljanje proti toči. Štajarski deželni odbor opozarja občine, okrajne zastope in kmetijske podružnice, da morejo pri deželnem odboru naročiti za znižane cene smodnik za streljanje proti toči, in sicer v zabojih po 25 kg. ali v sodčkih po 112 kg. Naročila naj se dopošiljajo dva ali tri tedne preje, da se more odpošiljatev o pravem času izvršiti.

(V Radgoni) je imelo pevsko in godbeno društvo dne 23. aprila veselico. Najlepše sta neki pela Francišek Semlitsch (beri Zemljč) in Gregoritsch (beri Gregorič.) Pevski del veselice so končali s pesnijo «Nemška srca». Gospod Zemljč, Gregorič in nemška srca, to pa je vendar vsaj — smešno!

(Ptujski gvardijan.) Pri kapiteljski seji zastopnikov reda minoritov na Dunaju je bil izvoljen P. Alfonz Svet za gvardijana v minoritskem samostanu v Ptuj. Častitamo!

(Prememba posesti.) Posestvo doktor Kautschitscha v Sevnici sta kupila gg. Fr. Hren v Ljubljani in Mat. Hočevnar v Velikih Lašičah.

(Iz Št. Ilija pri Gradišču) nam pišejo, da dosedanji župan je odložil županstvo. — Vzrok je neki znani ondotni kričač, ki se je pa opekel, ker ni dobil priložnosti, da bi zasel prazni županski stol, ki je izročeno zopet pravemu katoliškemu narodnemu možu.

(Občina Žikarce) pri Sv. Barbari niže Maribora je imela občinsko volitev, pri kateri so zvolili domače može v odbor, kateri je potem 16. t. m. tudi enoglasno izvolil dosedanjega župana Jurija Bežjaka, odločnega kristjana, narodnjaka in vzglednega moža v občini.

(Slovenska meščanska šola.) Danes prinašamo znamenit govor dr. Dečka o slov. meščanski šoli v Št. Juriju. Ker nam je došel prepozno, ne moremo še tokrat vsega objaviti.

(Izkopine.) Prihodnji teden se bo začel izkopavati na spodnji Hajdini starinski tempelj, ki so ga lani našli. Izkopane so bile doslej že lepe reči in upajo, da še najdejo marsikaj zanimivega. Izkopavanje gre na račun deželne muzeja v Gradcu, voditelj pri izkopavanju je prof. dr. Gurlič.

(V Cadrmljah) je izdelal za novo cerkev ljubljanski kamnosek Feliks Toman za 3 altarje 15. t. m. menze, deloma iz poherskega marmorja deloma iz drugega finega kamena prav okusno in lepo. Delo je stalo kakih 2000 gld., kar ni previsoko.

(Iz Zdol) pri Kozjem. Velikonočna zima je pri nas napravila marsikaj škode. Veliki sneg je polomil mnogo trsja, slana pa je popolnoma vzela orehe, zgodnja jabolka in drugo rano sadje. Torej nas je letos že zadelo huda uima.

(Kadetna šola v Strasu.) Za prihodnje šolsko leto se bo vsprejelo v kadetno šolo v Strasu 30—50 prosilcev, ki se lahko izkažejo, da so dovršili nižjo gimnazijo ali realko. Pogoje za vsprejem radovoljno daje ustmeno in pismeno poveljstvo ondotne šole.

(Duhovniške spremembe.) Prestavljeni so č. gg.: Gašpar Kačičnik v Šmartin pri Šaleku, Josip Gunčar v Št. Peter pri Radgoni, Jožef Iličič v Zalec, Jakob Kosar v Stari trg, Anton Postružnik v Hoče, Alojz Cizerlj v Št. Urban pri Ptuj, Kovačič Anton k Svet. Jakobu v Slov. goricah, Ivan Kinsky v Ribnico na Pohorju; A. Drogenik, kapelan v Ribnici je vsled bolezni začasno upokojen. Laponski župnik č. g. Vincencij Bizjak je stopil v pokoj. Provizorjem laponske župnije je imenovan ondotni kapelan čast. gsp. Anton Srabočan. Župnija Laporje je razpisana do 30. maja.

(Za dijaško kuhinjo) v Mariboru sta darovala č. g. M. Stoklas, dekan v Braslovčah 4 K. in M. Šket, župnik pri Sv. Ropertu nad Laškimi 5 K.